
Niższa jakość oraz wyższe ceny płacone przez konsumentów, nierówne traktowanie słabszych rywali rynkowych – to tylko niektóre efekty braku konkurencji. UOKiK może zapobiegać takim zjawiskom m.in. dzięki możliwości zakazywania transakcji szkodliwych dla rynku

Chroniąc konkurencję i konsumentów Prezes UOKiK może wymiennie wpływać na rynek poprzez kontrolę koncentracji przedsiębiorców. Badaniem objęte są jedynie te łączenia, które wywierają skutki na terytorium Polski a przedsiębiorcy spełniają określone prawem progi obrotowe. Od początku tego roku Urząd wydał 93 decyzje dotyczące zamiaru koncentracji przedsiębiorców, w toku jest kolejnych 26 spraw.

Zdecydowana większość postępowań w sprawach koncentracji kończy się wydaniem zgody. Jedynie w wyjątkowych sytuacjach Prezes UOKiK może nie wydać zgody na transakcję. Dzieje się tak w przypadku, gdy połączenie przedsiębiorców doprowadzi do istotnego zakłócenia, a w skrajnych przypadkach nawet do całkowitego wyeliminowania konkurencji. Jednym z najpoważniejszych zagrożeń jest osiągnięcie w wyniku koncentracji pozycji dominującej na rynku, czyli sytuacja, kiedy przedsiębiorca może działać niezależnie od konkurentów, kontrahentów i konsumentów.

Niedozwolone zachowania rynkowych dominantów to najczęstsze przypadki praktyk naruszających prawo antymonopolowe. Skutki odczuwają zarówno ich konkurenci, jak również słabsi uczestnicy rynku. Podmiot posiadający znaczną przewagę rynkową nie musi obawiać się, że reakcją klientów na podwyższanie ceny będzie spadek zainteresowania jego produktami lub usługami. Będąc silnym graczem rynkowym, może dyktować warunki niezależnie od swoich konkurentów. Nie ma również motywacji do podnoszenia jakości czy zwiększania nakładów na badania lub rozwój.

Mając na uwadze konsekwencje umacniania siły rynkowych dominantów, UOKiK może sprzeciwić się zgłaszanym i analizowanym transakcjom. Decyzje zakazujące połączenia są wydawane niezwykle rzadko. Rolą Urzędu nie jest bowiem blokowanie transakcji, ale interweniowanie jedynie w uzasadnionych prawem przypadkach, kiedy planowane połączenie przyczynia się do istotnego ograniczenia konkurencji na rynku. Od 2004 roku Urząd zaledwie sześć razy nie zgodził się na transakcje, wydając w tym czasie blisko 1200 pozytywnych rozstrzygnięć. Każda z tych decyzji – niezależnie od końcowego rozstrzygnięcia – poprzedzona była szczegółową analizą ekonomiczną wpływu planowanego połączenia na rynek.

Zakaz jest wydawany w sytuacji wyjątkowej, kiedy nie ma najmniejszych wątpliwości, że fuzja lub przejęcie będzie szkodzić rynkowi i jego uczestnikom. Tak było np. w 2009 roku, kiedy Prezes Urzędu nie zgodził się na przejęcie spółki Baterpol przez Orzeł Biały. Przedsiębiorcy działają na rynku przetwarzania odpadów niebezpiecznych ze zużytych akumulatorów i są jedynymi podmiotami prowadzącymi taką działalność na terenie Polski. Po dokonaniu koncentracji rzeczywista konkurencja na tym rynku przestałaby więc istnieć. Kolejnym przykładem jest inna decyzja z 2009 roku – w sprawie przejęcia przez Cogifer Polska kontroli nad spółką Koltram. Efektem tej transakcji byłoby istotne ograniczenie konkurencji na krajowym rynku sprzedaży rozjazdów kolejowych oraz bocznicowych, w tym części do tych rozjazdów. Wydając zakaz wzięto również pod uwagę, że wysoki koszt wejścia na rynek oraz bariery prawne w istotny sposób ograniczają pojawienie się nowych podmiotów w tej branży.

Warto wspomnieć, że prawo pozwala Urzędowi wydać w określonych przypadkach zgodę na koncentrację, nawet jeśli przyczyni się ona do ograniczenia konkurencji. Jest to możliwe jeśli pozytywne skutki transakcji będą przeważały nad potencjalnymi zagrożeniami, np. koncentracja wywrze pozytywny wpływ na gospodarkę narodową. Tego typu decyzja nie może być jednak wydana, jeśli transakcja dotyczy strategicznych dziedzin, w których brak konkurencji może przełożyć się na spadek konkurencyjności całej gospodarki. Uzasadnieniem dla tzw. zgody wyjątkowej nie może być również jednorazowy wpływ do budżetu z prywatyzacji.

Polityka Urzędu dotycząca kontroli koncentracji jest w pełni transparentna. Niedawno przygotowany został projekt

Wyjaśnień w sprawie zgłaszania zamiaru koncentracji Prezesowi UOKiK. Dokument ma zwiększyć wśród zainteresowanych przedsiębiorców poziom wiedzy na temat obowiązku zgłaszania zamiaru koncentracji, jak również ułatwić interpretację przepisów regulujących procedurę notyfikacji. Jest on odpowiedzią na liczne prośby przedsiębiorców o objaśnienie przepisów. Wyjaśnienia są dostępne na stronie internetowej Urzędu, a wszyscy zainteresowani mogą zgłaszać swoje uwagi i opinie do 30 września br. na adres koncentracje@uokik.gov.pl. Wszelkie dodatkowe można uzyskać pod numerem telefonu (22) 55 60 122 w Departamencie Kontroli Koncentracji.

UOKiK